B 2/2018 rd

Riksdagsbibliotekets berättelse för 2017

Helsingfors 2018

ISSN 0437-2301

Till riksdagen

I enlighet med 3 § i lagen om Riksdagsbiblioteket (717/2000) överlämnar Riksdagsbibliotekets styrelse berättelsen om bibliotekets förvaltning och verksamhet 2017 till riksdagen. Berättelsen har sammanställts av Erika Bergström, direktör för Riksdagsbiblioteket.

Helsingfors den 22 mars 2018

För Riksdagsbibliotekets styrelse:

Pauli Kiuru
ordförande för biblioteksstyrelsen

Erika Bergström
direktör för Riksdagsbiblioteket, tf.

Innehåll

1	Styrelse	7
2	Biblioteksdirektörens översikt över verksamheten	8
3	Service	10
4	Beståndsutveckling	16
5	Riksdagens arkiv	19
6	Övrig verksamhet	24
7	Expertområden	28
8	Internationell verksamhet	30
9	Personal	31

Bilaga 1. Förtroendeuppdrag och medlemskap i arbetsgrupper 2017
Bilaga 2. Hederstecken och andra utmärkelser till personalen 2017
Bilaga 3. Publikationer 2017

1 Styrelse

Riksdagsbibliotekets styrelse

Sammansättning 2017

Ledamöter

Kiuru, Pauli, FM, MBA, riksdagsledamot, ordförande
Honkonen, Petri, FM, ämneslärare, riksdagsledamot, vice ordförande
Kantola, Ilkka, TD, riksdagsledamot
Maijala, Eeva-Maria, vicehäradshövding, agrolog, riksdagsledamot
Savio, Sami, DI, ekonom, riksdagsledamot
Kajava, Eija, FM, informatiker

Sakkunnigledamöter

Aaltonen, Leena, FM, kulturråd
Letto-Vanamo, Pia, JD, professor
Ruostetsaari, Ilkka, SVD, professor

Ersättare

Multala, Sari, EM, riksdagsledamot
Viljanen, Eerikki, företagare, riksdagsledamot
Harakka, Timo, journalist, riksdagsledamot
Pylväs, Juha, agronom, företagare, riksdagsledamot
Lehto, Rami, mekaniker, riksdagsledamot
Rajala, Heikki, merkonom, nätverksrådgivare

Sakkunnigersättare

Palmén, Leena, JK, informationsspecialist
Ervasti, Kaijus, JD, forskare
Grönlund, Kimmo, PD, professor

Under året sammanträdde styrelsen åtta gånger: 8.2, 8.3, 19.4, 10.5, 7.6, 27.9, 22.11 och 13.12.2017.

2. Biblioteksdirektörens översikt över verksamheten

Riksdagen högtidlighöll jubileumsåret för Finlands hundraåriga självständighet med ett mycket varierat program. Biblioteket bidrog bland annat med utställningar och föredrag för allmänheten. Vidare sammanställde vi ett heltäckande infopaket om riksdagen och självständighetsutvecklingen. Under året refererade ett flertal medier till materialet, bland annat Rundradion i sin sändning från jubileumsplenumet den 5 december.

I januari ordnade vi webbutställningen *Republikens frontfigurer – berättelser kring Wäinö Aaltonens skulptursvit* tillsammans med elever från bildkonstgymnasiet Helsingin kuvataidelukio. Utställningen tog avstamp i de värderingar och ideal som skulptursviten Arbetet och framtiden representerar. Dessutom visade biblioteket bildkonstelevernas arbeten kring framtidens värderingar. Under hösten ordnade vi utställningen Hälsningar från riksdagen, som visade vykort och föremål med riksdagsmotiv från olika decennier. Utställningen kompletterades med en föredragsserie om Riksdagshuset, och den blev en publiksuccé.

Under året började vi tillämpa servicestrategin för 2017–2020. I den ingår ett flertal projekt för att vidareutveckla e-tjänsterna. Ett av projekten var att vi under hösten införde söktjänsten Finna som användargränssnitt. Det nya användargränssnittet har en modern utformning och uppdaterade sökegenskaper och det införlivar Riksdagsbibliotekets medier i den rikstäckande söktjänsten Finna.

I bibliotekets uppgifter ingår att svara för riksdagens biblioteksservice, ha hand om riksdagens registrators- och arkivverksamhet och vara ett öppet bibliotek för alla inom sina expertområden. Redan länge har trenden vid vetenskapliga bibliotek varit att både besökarna och lånen minskar när användarna i allt större omfattning använder biblioteksmedier på nätet. Antalet besökare 2017 låg på samma nivå som året innan. Vi hade betydligt färre förnyade lån, vilket minskar det totala antalet lån i statistiken. Däremot har fjärrlånen ökat, likaså uppdragen på informationstjänsten.

Vidare är det glädjande att användarna är nöjda med vår service. Det framgår både av en serviceenkät som skickades ut till riksdagsledamöterna och av en användarenkät bland alla biblioteksanvändare. I användarenkäten fick biblioteket betyget 9,03.

Tack vare nätet kan biblioteksservicen göras tillgänglig för en större publik. Här kan det noteras att satsningar på webbservice är ett av de strategiska målen för riksdagens kansli. Biblioteket har satsat på och kommer i allt större utsträckning att satsa på att förbättra riksdagens webbplats och e-tjänster, tillhandahålla högkvalitativa nätmedier, sammanställa aktuella informationspaket och erbjuda andra innehållstjänster.

Bokslut 2017

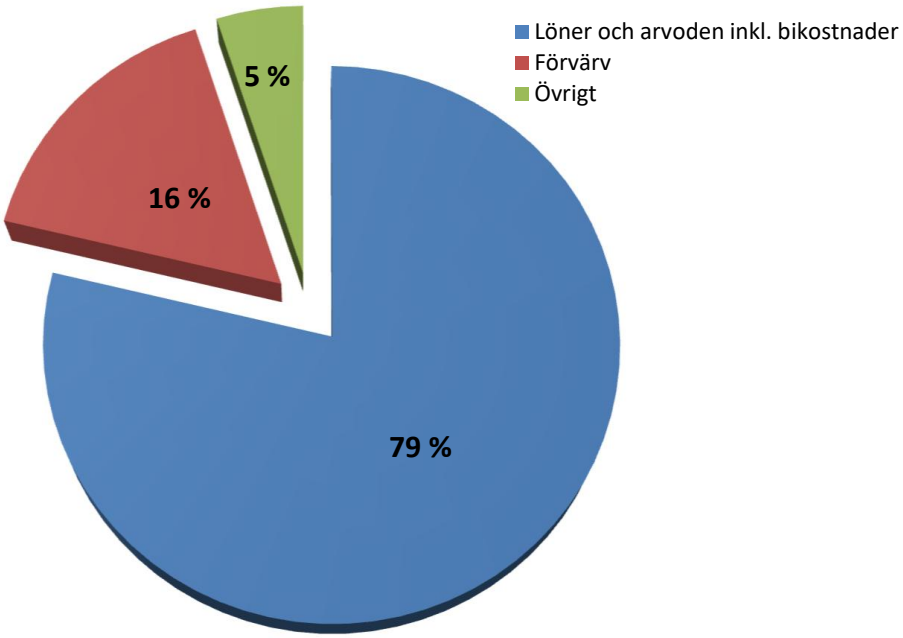

Löner och arvoden inkl. bikostnader	2 398 397
Förvärv	495 584
Övrigt	153 029
Bokslut 2017	3 047 010

3. Service

Under året gjordes inga ändringar i serviceutbudet. Arbetsfördelningen inom serviceområdet sågs över och en del service anpassades till personalneddragningarna.

Den riksdagsgrupp som tillfälligt hade varit inrymd i några av bibliotekslokalerna flyttade tillbaka till Riksdagshuset när renoveringen blev klar under sommaren. Läget normaliserades och biblioteket återfick sina utlånade lokaler. Kurs- och seminarielokalen Aurora kunde börja användas och lokalen för utställningar, publiktillställningar och allmän vistelse byggdes ut.

I samarbete med Nationella audiovisuella institutet och Nationalbiblioteket tillhandahåller Riksdagsbiblioteket nationellt kulturmaterial och digitala arkiv. Tjänsten finns utlagd på en särskild dator. Där ingår radio- och tevearkivet, ett arkiv för webbsidor, digitaliserade friexemplar och digitaliserade tidskrifter från 1810–1944. Under året förekom det långa tekniska avbrott i tjänsten och biblioteket fick en del negativ återkoppling för det. Av det kan man sluta sig till att tjänsten är en nyttig del av tjänsteutbudet trots att den kvantitativt sett utnyttjas ganska lite.

Vartannat år gör biblioteket en enkät bland användarna för att kartlägga inställningen till verksamheten och kvaliteten på servicen. Samtidigt samlar vi in fria kommentarer, önskemål och utvecklingsförslag. Enkäten 2017 genomfördes 23 oktober–12 november. Biblioteket fick positiva omdömen över hela linjen. Resultatet 9 på en betygsskala 4–10 var det bästa någonsin.

Svaren på de öppna frågorna visar att användarna uppskattar vår specialiserade samling, vårt traditionella bibliotekskoncept, vår exceptionellt goda service och vår expertis. Flest utvecklingsförslag kom det till öppettiderna, och önskemålet var längre öppettider, framför allt på kvällar. En sammanfattning av enkäten kan läsas på bibliotekets webbplats.

3.1 Utlåning, rådgivning och fjärrlån

Biblioteket besöktes av 31 828 personer, och det var ungefär en procent fler än året innan. Under statistikåret registrerades 711 nya användare, och är det största antalet sedan 2010, med undantag för valår. Samtidigt ökade de aktiva låntagarna med två procent jämfört med 2016. Med aktiv låntagare avses en person som under året hade transaktioner i biblioteksystemet, det vill säga lån, omlån eller reserveringar.

Lån	66 640
Lån över disk	15 135
- hemlån	12 068
- läsesallån	787
- fjärrlån	2280
Förmedlade elektroniska medier	11 000
Omlån	51 585
- omlån över disk	13 160
Informationssökningar	3558
Kurser i informationssökning, deltagare	1147
Kurser i informationssökning, timmar	87
Presentationer av biblioteket, deltagare	393
Öppettider, timmar i veckan	47,5
Öppettider, dagar per år	278

Efterfrågan på fjärrlåneservice ökade betydligt och vi såg en ökning med hela 12 procent jämfört med året innan. Extra mycket ökade beställningarna till interna användare i riksdagen; en ökning med 19 procent jämfört med året innan. Trots omfattande digitalisering behövs fjärrlåneservicen fortfarande dels för att tillgodose behov av material i riksdagens arbete, dels för att komplettera bibliotekets samlingar.

Antalet lån över disk var så gott som oförändrat. Betydligt färre lån förnyades, och det minskar det totala antalet lån i statistiken.

Lån och omlån 2010–2017

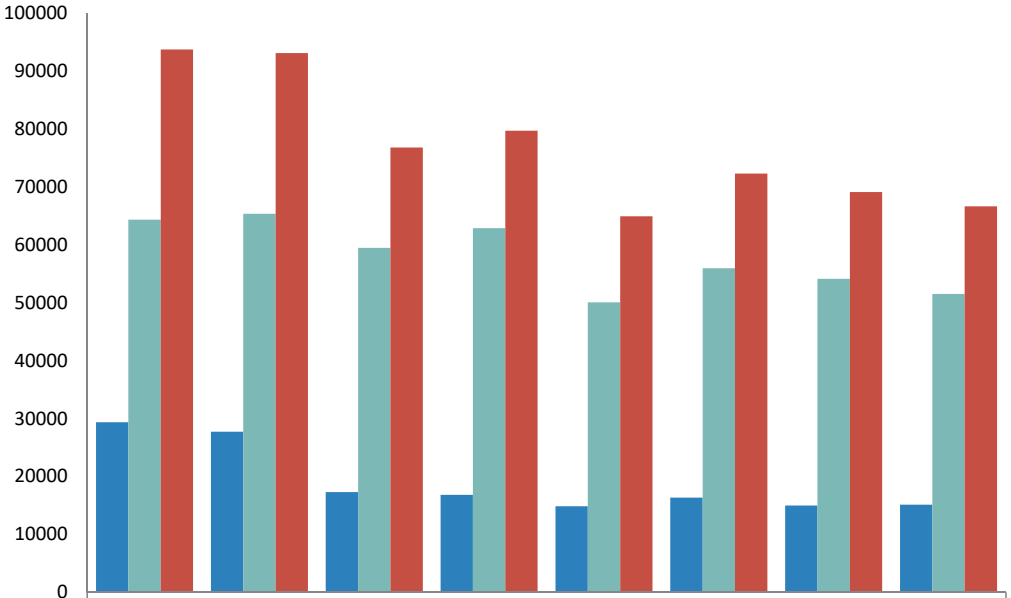

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lån	29373	27732	17306	16821	14859	16352	14990	15135
Omlån	64342	65361	59478	62873	50054	55943	54115	51505
Totalt	93715	93093	76784	79694	64913	72295	69105	66640

3.2 Kurser i informationsåtervinning samt informationstjänst

Allt som allt fick informationstjänsten 3 558 uppdrag. Det var 12 procent fler än året innan. Utöver informationstjänsten som är öppen för alla fortsatte vi samarbeta kring informationsstöd dels med statsrådets förvaltningsenhet, som ansvarar för ministeriernas informationstjänst, dels med Statens revisionsverk. Frågorna inom ramen för informationsstöd blev fler, men de var också mer komplicerade, vilket visar att våra samarbetspartner litar på bibliotekets högkvalitativa expertarbete.

Informationstjänsten kontaktas vanligen när en fråga är mer komplicerad eller när information inte är fritt tillgänglig. Därför krävs det nu mer tid för enskilda sökningar. Ungefär hälften av uppdragen till informationstjänsten tar mer än en halvtimme i anspråk. Upp till 13 procent tog mer än tre timmar i anspråk, medan det 2006 var 6 procent. För informationssökningar inom ramen för samarbetet för informationsstöd använder informationstjänsten normalt flera arbetsdagar.

Informationstjänsten har fått allt större betydelse som expertservice och efterfrågan på servicen är stabil.

Informationstjänstens uppdrag 2010–2017

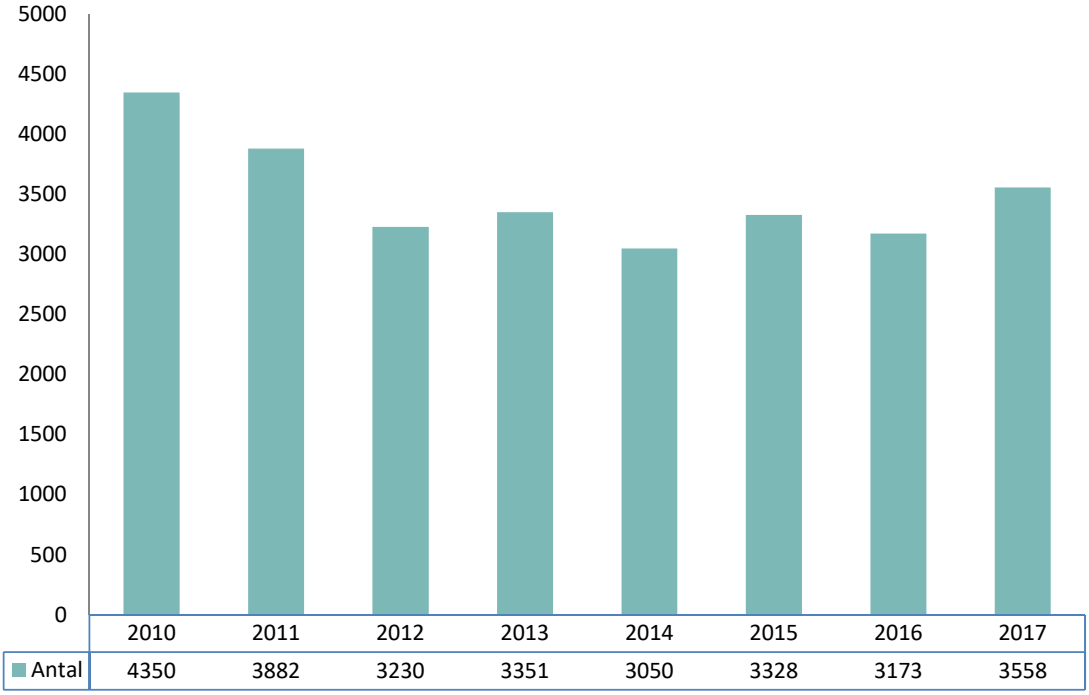

Kurserna i informationsåtervinning hade 1 147 deltagare, vilket var i stort sett lika många som 2016. Under hösten ordnade biblioteket en utbildningsdag för alla bibliotek i Finland med drygt 40 deltagare från hela landet.

När renoveringen av Riksdagshuset blev klar flyttade kurserna från Infocentrum tillbaka till Aurora-salen.

Med anledning av jubileumsåret Finland 100 ordnade biblioteket en föreläsningsserie i samarbete med Helsingin työväenopisto, det finska arbetarinstitutet i Helsingfors, under temat *Näin demokratia toimii – eduskunta, lainsäädäntö ja kansalaisvaikuttaminen*. Föredragen hölls på Opistotalo i Berghäll. Serien avsåg dels att vara en form av demokratifostran, dels att informera om bibliotekets kursutbud. Ett annat samarbetsprojekt var *Kirjastot sosiaalisessa mediassa*, som vi ordnade inom ramen för nätverket för samhällsvetenskapliga bibliotek.

Biblioteket medverkar också i riksdagens interna projekt för ett kunskapslyft. Under året erbjöds användarna i riksdagen fjorton kurser. Vissa av dem arrangerades i samråd med interna utredningstjänsten.

Kursdeltagare 2010–2017

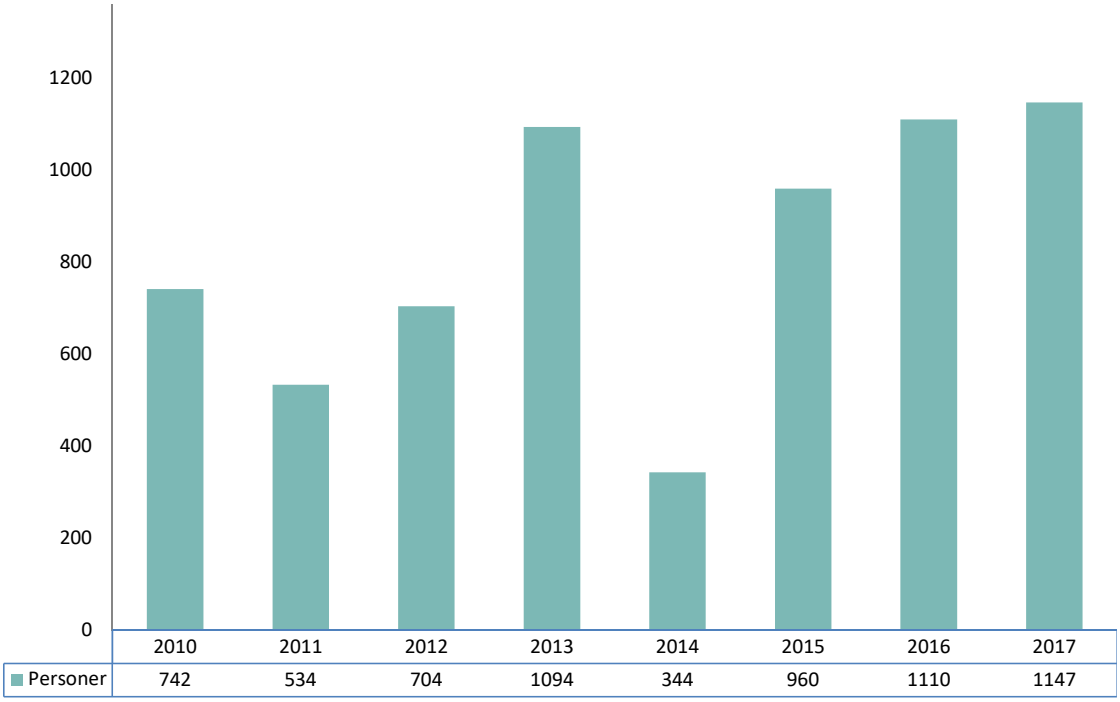

Informationpaket

Innehållsproduktion är en allt viktigare del av informationsspecialisternas arbete. Biblioteket tar fram infopaket om juridiska, historiska och samhällsvetenskapliga teman. Under året publicerades sexton infopaket om aktuella lagprojekt och en del tidigare paket uppdaterades.

Tanken med temapaketen om historia och samhälle är att lyfta fram riksdagens roll och faktamaterial kring viktiga vändpunkter i vårt samhälle. Ett heltäckande informationspaket om riksdagen och självständigheten 1917 gavs ut.

Biblioteket marknadsför sig på öppningskarnevalen som Helsingfors universitet ordnade i början av september.

3.3 Webbtjänster

Översyn av söktjänsten Selma

I början av september införde biblioteket en ny version av söktjänsten Selma. Den nya versionen bygger på det nationella användargränssnittet Finna, och biblioteket kan därmed knytas närmare de nationella biblioteken. Dessutom anlitas Finna av drygt hundra andra bibliotek, arkiv och museer. Den nya webbtjänsten kunde införas utan svårigheter.

Webbtjänster och webbinnehåll

Under året fick webbsidan en ansiktslyftning. Bland annat blev utformningen av informationspaketen tydligare. Behovet av förbättringar kom fram via kommentarerna i en tillgänglighetsenkät och i tillgänglighetstest.

Biblioteksspersonalen deltog aktivt i arbetet med att vidareutveckla söktjänsten för riksdagsärenden och riksdagshandlingar och i projekt för att mobilanpassa webbsidan. Vidare var biblioteket med och planerade nya innehållsprojekt.

Öppna data

Biblioteket ansvarar för ett projekt som ska erbjuda medborgarna information om riksdagen i form av öppna data. Projektet är ett av kansliets strategiska mål för att främja större öppenhet och tillgänglighet i informationsförmedlingen. Den första projektfasen görs tillgänglig för allmänheten 2018. Under 2017 finslipades användargränssnittet för projektet. Samtidigt överfördes data från riksdagens system till en molntjänst.

Nytt biblioteksystem

Vi har använt biblioteksystemet Voyager sedan 2001. Inköpet av ett nytt system förbereddes i samråd med det nationella bibliotekskonsortiet Linnea2. Projektet avancerade 2017 så långt att kraven på systemet lades fast och möjliga tjänsteleverantörer kartlades.

4. Beståndsutveckling

Personalen på samlingstjänsten var bland de sista biblioteksanställda som återvände till Auroragatan från de tillfälliga lokaler som använts under renoveringen av riksdagen. Samtidigt underlättades arbetet med framtagning av material och organiseringen av bestånden. Ett stort projekt för vård av samlingar var att integrera Statens revisionsverks bokbestånd bestående av tusen volymer i bibliotekets samlingar.

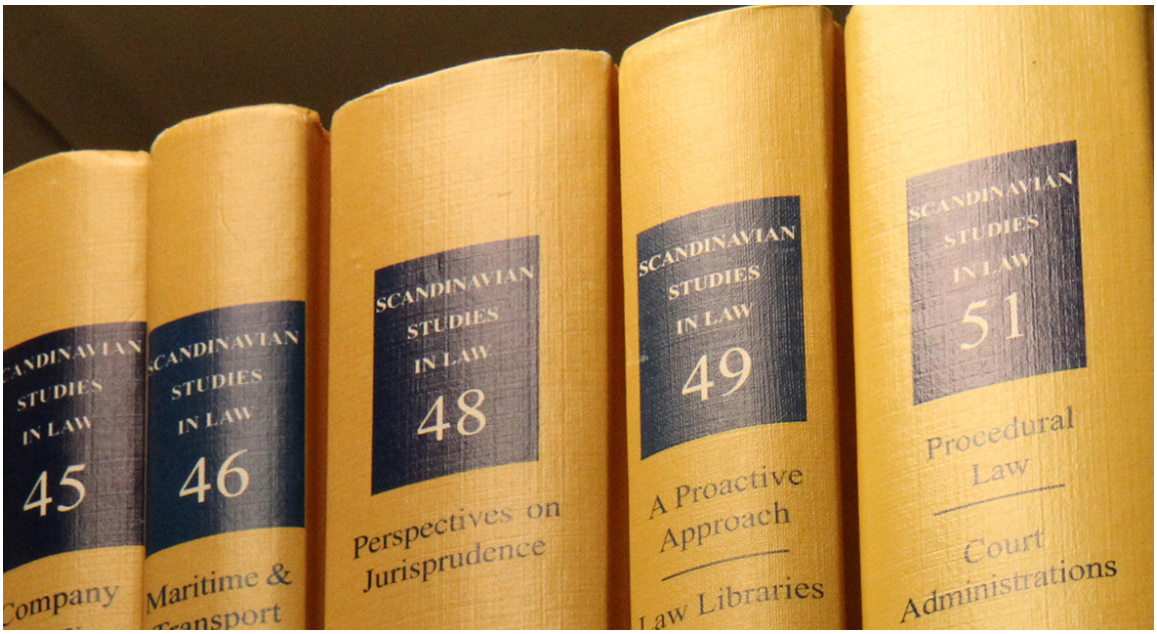

Samlingarna 31.12.2017	
- tryckta monografier	306 500 volymer
- monografititlar	280 700 titlar
- tryckta periodiska publikationer	ca 222 200 volymer/årgångar
- mikrofilmat material	ca 161 000 kort/filmer
Tidskrifter och tidningar	
- köpta, tryckta	422 titlar
- elektroniska	3 700 titlar
Tillväxt	
Tryckta monografier	2 148 volymer
- varav köpta	1 390 volymer
Tryckta periodiska publikationer	1 599 årgångar
- varav köpta	794 årgångar
Utgallrat	
- tryckta monografier	772 volymer
- tryckta periodiska publikationer	1 405 årgångar
Använda medel för förvärv	496 000 euro

Inköpen av tryckt material låg på samma nivå som året innan. Det kostnadsfria materialet ökade en aning. Utbudet på tryckta periodiska publikationer sågs över, i synnerhet olika typer av årsböcker, och det kunde konstateras att antalet sjunkit ytterligare till följd av det ökande utbudet på nätet. Utgallringen koncentrerades huvudsakligen på att evaluera periodiska publikationer.

I slutet av året fanns det ungefär 325 000 poster i Selma. Utöver monografier och periodiska publikationer katalogiserades 677 artiklar ur juridiska tidskrifter och monografier, företrädesvis finländska, i databasen. Primärkatalogiseringen stod för ungefär 68 procent i relation till sekundärkatalogiseringen, som tar poster ur andra databaser. Det var en större andel än normalt.

De elektroniska tidskrifterna och tidningarna omfattade cirka 3 700 titlar. Ökningen beror på att tidningarna och tidskrifterna i Mediearkivet på svenska har blivit fler. I slutet av året kompletterades utbudet av finländska e-böcker inom juridik med Handelskammarens Ammattikirjasto. De katalogiserade böckerna och artiklarna i elektroniskt format ökade till 3 682 i Selma.

Tjänstemännens och utskottens referenssamlingar kompletterades med 411 volymer samt läsesalarna och enheterna med 396 finländska och 59 utländska tidningar.

Förvärv av publikationer 2017 (3 747 volymer eller årgångar)

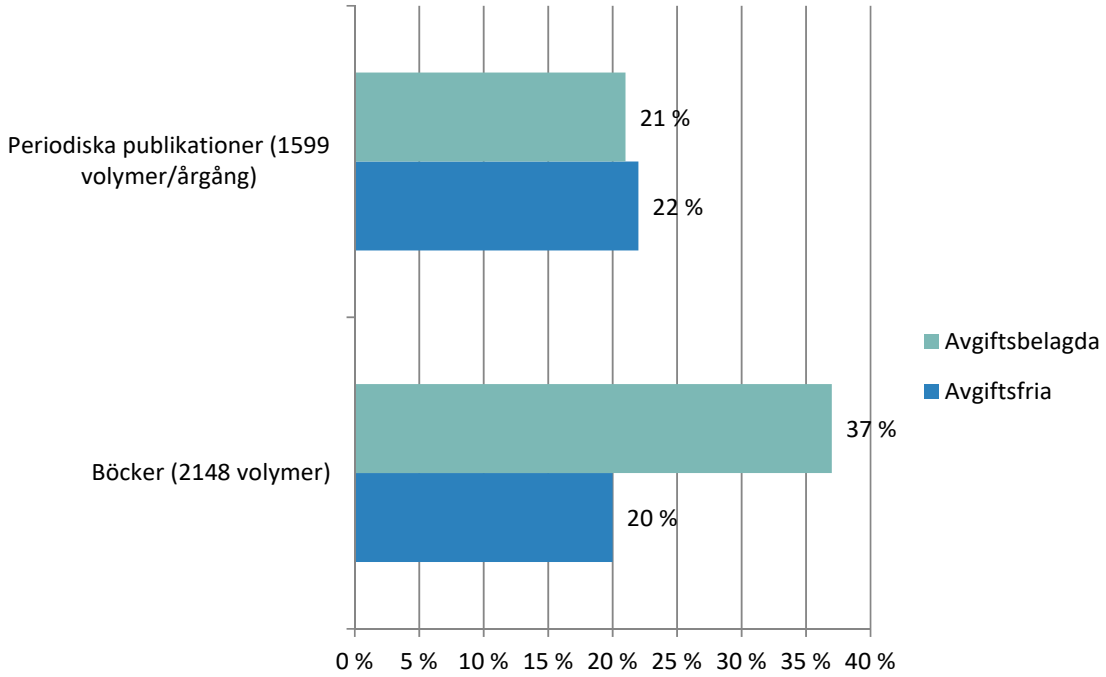

Tillväxt i de tryckta bestånden 2010–2017

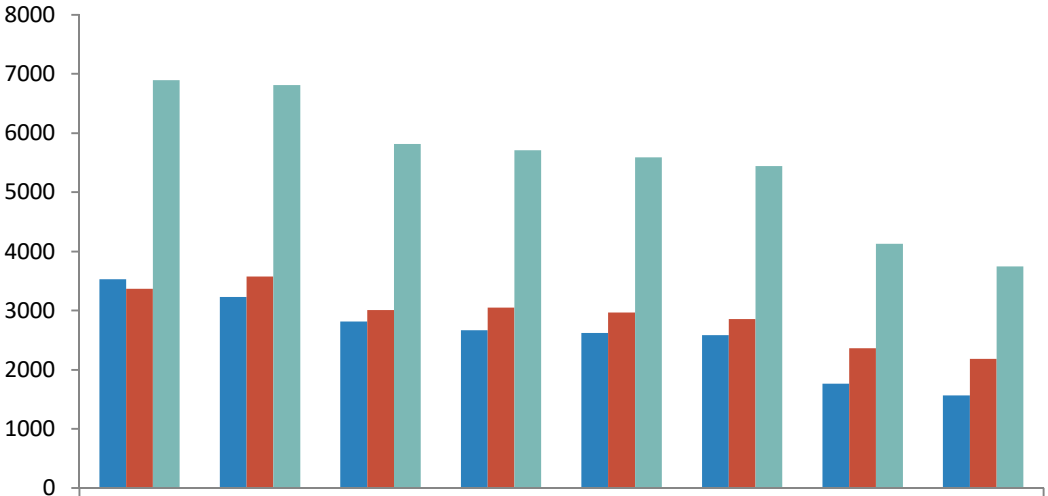

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gratis	3528	3231	2814	2664	2621	2584	1763	1563
Köpta	3368	3577	3006	3048	2967	2859	2362	2184
Totalt	6896	6808	5820	5712	5588	5443	4125	3747

Material som återlämnades från referensbiblioteken och gallrades ut i riksdagsledamöternas arbetsrum införlivades i beståndet, skickades till Depåbiblioteket eller lades ut på vagnarna där besökarna får plocka åt sig publikationer. Inbundna riksdagshandlingar distribuerades till riksdagen och till bibliotek som vi har bytesavtal med. Samarbetet med internationella organisationer och andra samarbetspartner fungerade bra, precis som under tidigare år.

5. Riksdagens arkiv

Verksamheten i arkivet förändras fortlöpande och elektroniska arbetsmetoder tar över i allt högre grad. Under året ökade antalet elektroniskt levererade sidor med drygt 8 500 sidor och uppgick till 15 334 sidor. Det är fler än dubbelt så många sidor som 2016. Dessutom är det betydligt fler sidor än det totala antalet papperskopior och elektroniska filer 2016. Det är en positiv utveckling i ett hållbarhetsperspektiv.

Arkivlån 2010–2017

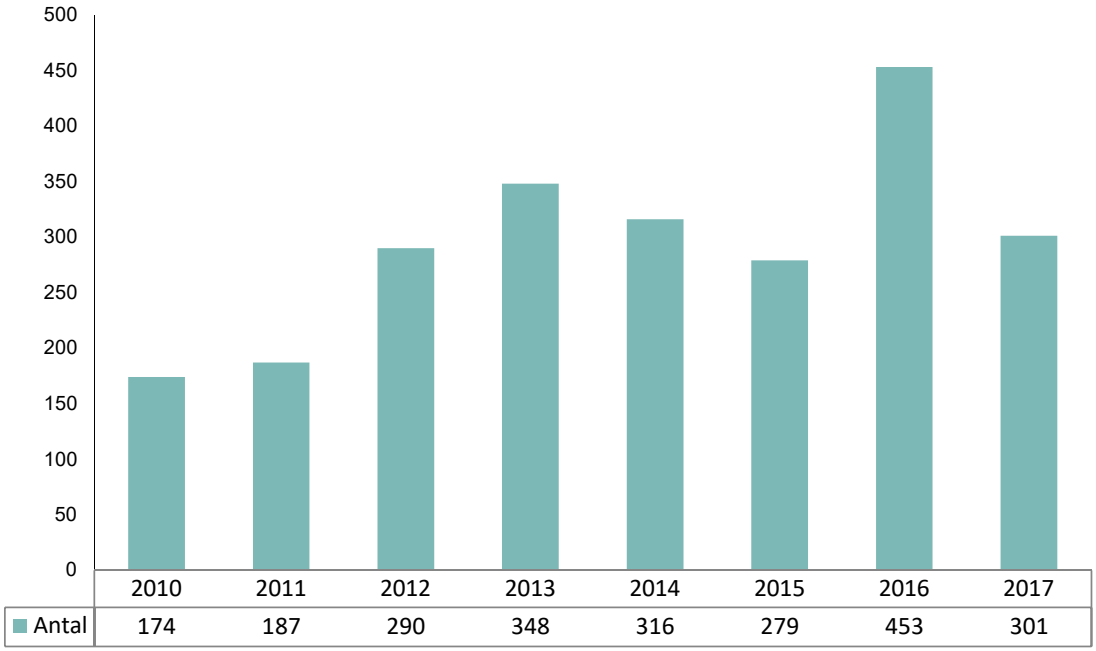

I slutet av året gick kontraktet om mikrofilmning och skanning av utskottsdokument ut. Tack vare ärendehanteringssystemet Eduksi behöver riksdagshandlingar inte längre skannas för att finnas i elektroniskt format. För att säkerställa att dokumenten finns kvar konkurrensupphandlades mikrofilmningen för fyra år framåt (2018–2021).

Under 2017 mikrofilmades 53 546 sidor, medan 10 121 sidor skannades på cd-rom.

Vardagen på arkivet livades upp av projekten kring jubileumsåret Finland 100. Arkivet levererade fotografier och handlingar exempelvis för att uppdatera materialet i riksdagsmuseet i Kauhajoki och i museets utställningslokal. Vidare skaffade arkivet fram fotografier till nätpublikationen Yksi kamari – kaksi sukupuolta som gavs ut med anledning av att Finland haft kvinnliga riksdagsledamöter i 110 år.

Bildarkivet

Bildarkivet upphandlade kansliets fotograferingsservice för 2018–2021. På så sätt kan vi säkerställa möjligheter att fotografera också när riksdagens fotograf är förhindrad.

Antalet utlånade fotografier och bilder ökade avsevärt; totalt 9 315 bildlån förmedlades under året. Det slog alla tidigare rekord. Bilder på riksdagsledamöter finns också tillgängliga direkt på vår webbplats och på Flickr för att underlätta kundservicen. Det går inte att föra statistik över sådana bildlån.

Under året hade fotografen 273 fotograferingsuppdrag och 17 videofilmningar. Dessutom tillhandahöll utomstående tjänsteleverantörer fotograferingar 19 gånger.

Utlånade bilder 2010–2017

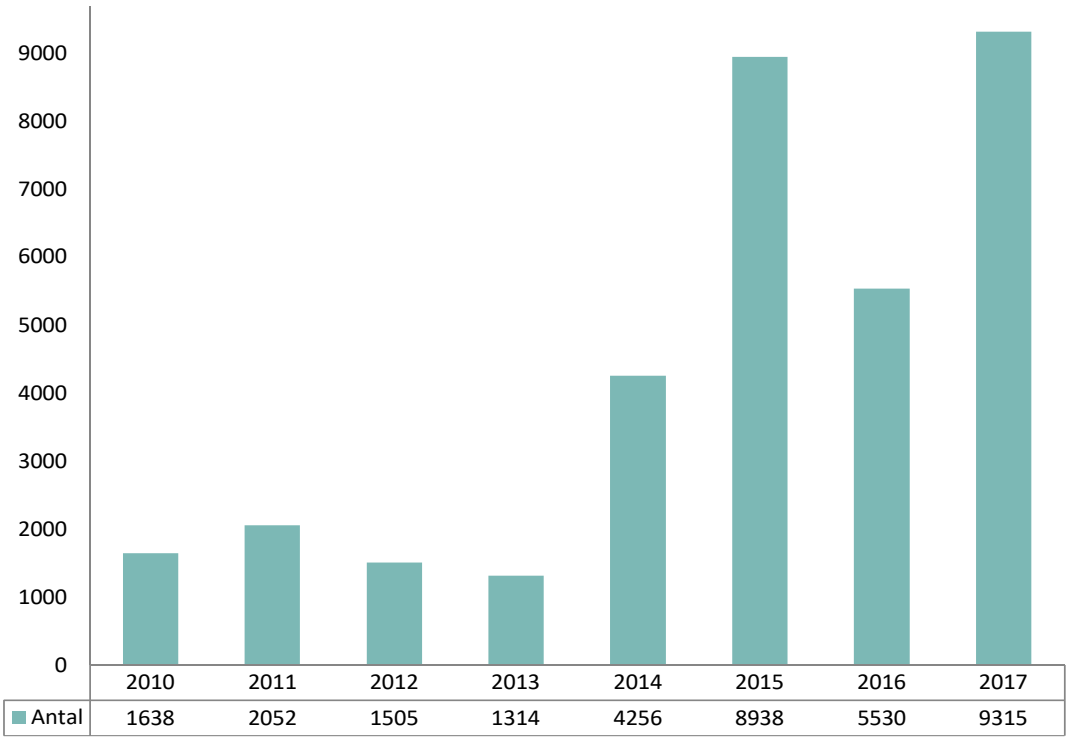

Diarieförda ärenden, antal 2010–2017

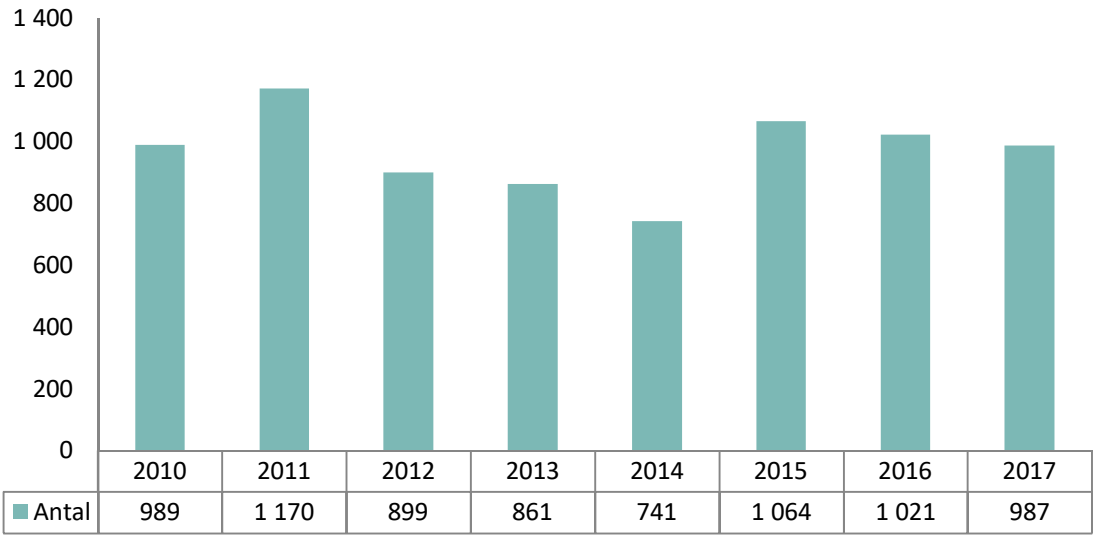

Registratorskontoret

Under året diariefördes 987 nya ärenden, medan 5 120 interimistiska åtgärder registrerades. Varje arbetsdag diariefördes i snitt 28 åtgärder och under den mest brådskande dagen var de hela 113. Siffrorna ligger ganska exakt på samma nivå som 2016.

Arkivet för muntlig historia

Arkivet för muntlig historia gjorde sexton nya intervjuer med riksdagsveteraner. I oktober 2016 hade biblioteksstyrelsen beslutat att också sittande riksdagsledamöter kan intervjuas enligt forskarens egen bedömning och inom ramen för de tillgängliga resurserna.

Följaktligen var det första gången som en sittande riksdagsledamot intervjuades. Som intervjuobjekt valdes Ilkka Kanerva ut. Han är den ledamot som suttit längst i riksdagen räknat i dagar.

Intervjuerna var i snitt 6 timmar och 31 minuter långa och innehållet omfattade 206 textsidor. Arkivet för muntlig historia innehåller 418 intervjuer med riksdagsveteraner, och 403 av dem har skrivits ut och får användas av forskare. Under året utnyttjades intervjuerna för vetenskapliga ändamål av 21 forskare. Sex forskare inom ett konsortium lett av Tammerfors universitet beviljades omfattande forskningstillstånd beträffande hela materialet.

Arkivlån	301 gånger, varav 21 lån i tjänsten
Expedierade kopior	291
- till riksdagen	170
- utanför riksdagen	121
Levererade elektroniska filer	423 st. med 15 334 sidor
Arkivleveranser	554 volymer
Informationssökning	376
- till riksdagen	184
- utanför riksdagen	192
Rådgivning och vägledning	207
Visning av arkivet	9 gånger, 101 deltagare

Diarieföringar	987
Interimistiska åtgärder, diariet	5120
Diarieförda avtal om bilder	3

Bildarkivet	225 291 fotofrafier
- pappersfotografier	16 554
- diabilder och negativ	56 356
- digitala bilder på cd-skiva	88 007
- i databasen Cumulus för digitala bilder	53 059
- i databasen AutoCatalog	11 315
Utlåning av bilder totalt	9315
- internt	7717
- externt	1598
Rådgivning och information om fotografier	126
- för riksdagen	66
- utanför riksdagen	60
Bilder på Flickr	626 st., 716 471 visningar
Publik bildtjänst	
- visningar	3989
- nedladdade bilder	2154
Fotograferings- och videofilmningstillfällen	273 + 17

6. Övrig verksamhet

Under året var den övriga verksamheten livligare än normalt till följd av programutbudet för jubileumsåret Finland 100. Biblioteket var dels arrangör, dels medarrangör tillsammans med andra enheter i programutbudet för jubileumsåret.

Tillställningar för allmänheten och biblioteksbesökare

Biblioteket var utställare på öppningskarnevalen på Helsingfors universitet och Juristdagarna arrangerade av Juristförbundet samt tillsammans med riksdagsinformationen, framtidsutskottet och kulturutskottet på bokmässan i Helsingfors.

Vidare samordnade biblioteket förvaltningsutskottets och inrikesministeriets deltagande i evenemanget Världen i byn och medverkade de veckoslut som det var öppet hus i Riksdagshuset. I anknytning till utställningen Hälsningar från riksdagen ordnade vi fyra föredrag för allmänheten med anledning av att Riksdagshuset öppnades på nytt efter den omfattande renoveringen. Helsingforsarna nåddes av informationen om föredragen och föreläsningssalen fylldes av intresserade åhörare.

Bibliotekets glöggtillställning ordnades den 12 december.

Gäster vid öppningen av utställningen om Miina Sillanpää.

Utställningar

Riksdagen arrangerade sju utställningar 2017 och en stor del av dem anknöt till jubileumsåret Finland 100.

19.1–8.2 *Erilainen tulevaisuus - Helsingin kuvataidelukiolaisten tulkintoja arvoista* samt nätutställningen *Republikens frontfigurer – berättelser kring Wäinö Aaltonens skulptursvit* fram till årets slut, Helsingin kuvataidelukio tillsammans med riksdagen

14.2–15.3 *Miina Sillanpää 150 v.,* utställning, Forssan museo

25.3–8.4 *Romfördraget fyller 60 år*, utställning, EU:s historiska arkiv och Europeiska universitetsinstitutet i samråd med EU-institutioner samt den italienska statsministerns kansli och italienska utrikesministeriet

2.5–31.5 *Segrarna i den rikstäckande karikatyrtävlingen för unga*, Suomen karikatyristien ja pilapiirtäjien kilta Skarpit

7.9-20.9 *Hälsningar från riksdagen*, Riksdagsbiblioteket

15.11–7.12 *100Visio – Nuorten itsenäisyysjulistus*, Satakunta förbund tillsammans med riksdagen

14.12.2017–12.1.2018 *Tuokiokuvia kansakunnan rakentamisesta*, Aho & Soldan Valokuva- ja elokuvasäätiö sr.

Visningar av biblioteket och arkivet

Sammanlagt 33 grupper med 367 personer deltog i visningar av biblioteket och arkivet. Bland dem märktes studentgrupper från Helsingfors universitet, Stadin ammattiopisto, en tjänstemannadelegation från Afghanistans parlament, informatiker från domstolarna och förstaklassare från ryska skolan i Helsingfors.

Virpi Hämeen-Anttila intervjuar Li Andersson i riksdagens monter på bokmässan i Helsingfors.

Elever från Helsingin kuvataidelukio överräcker t-skjortor till företrädare för riksdagsgrupperna.

Sanna Lauslahti hänger upp framtidsord i riksdagens monter på bokmässan i Helsingfors.

Utställningen Hälsningar från riksdagen och anknytande föredrag för allmänheten lockade en stor publik.

7. Expertområden

Riksdagskunskap

Det hade gått 110 år sedan de första kvinnorna valdes in i riksdagen och enkammarriksdagen sammanträdde första gången. För att högtidlighålla detta publicerade biblioteket på nytt samlingsverket *Yksi kamari – kaksi sukupuolta: Suomen eduskunnan ensimmäiset naiset* från 1997, denna gång dock som nätpublikation för att den skulle vara lätt tillgänglig för alla.

Precis som året innan arbetade förste informationsspecialisten inom riksdagskunskap företrädesvis med kurser, vägledning och utveckling i sökteknik för riksdagsärenden och riksdagshandlingar och utvecklingsarbete. Också en stor del av sökuppdragen för informationstjänsten ingår i expertområdet.

Till expertområdet hörde det vidare att svara för riksdagens deltagande i bokmässan i Helsingfors i oktober och att uppdatera Riksdagsordlistan.

I förste informationsspecialistens arbetsuppgifter ingår det att utveckla, planera och genomföra Ungdomsparlamentet tillsammans med Utvecklingscentralen Lärorik. Hon samordnar tillställningarna i riksdagen och uppdaterar webbplatsen. Ungdomsparlamentet sammanträdde inte 2017, men det ingick en del mindre evenemang och planering inför Ungdomsparlamentet 2018.

Juridisk kunskap

Finländsk juridisk litteratur och juridiska webbmedier är extra viktiga i samlingarna och är den del av beståndet som används mest. Två tredjedelar av de mest lånade böckerna 2017 fanns inom området juridik.

Informationspaketen om lagprojekt (LATI) var fortfarande en mycket viktig del av arbetet inom expertområdet juridisk kunskap. Tjänsten är numera välkänd och biblioteket har fått positiva omdömen såväl från riksdagen som från ministerier, andra expertorganisationer och enskilda personer. Informationspaketen ger bakgrundsmaterial om aktuella och viktiga lagstiftningsprojekt. Under året publicerades 16 infopaket. De gällde bland annat medborgarinitiativet om eutanasi, EU:s dataskyddsreform och underrättelselagarna.

Bibliotekets öppna kurser behandlar ett flertal teman kring juridiska informationskällor. Informationskällor om lagstiftningsprocessen, fördrag samt Finlex och andra finländska lagdatabaser är återkommande teman i utbildningsprogrammet varje år. Tack vare kurserna får deltagarna bättre

möjligheter att utnyttja våra biblioteksmedier och övriga tjänster. Skräddarsydda kurser i juridiska informationskällor ordnades också för bland annat personal vid Skatteförvaltningen, personal vid Helsingfors förvaltningsdomstol och juridikstudenter vid Helsingfors universitet.

En stor del av sökningarna på informationstjänsten handlade om rättsliga frågor. Det etablerade samarbetet med statsrådets förvaltningsenhet som svarar för ministeriernas informationstjänst fortsatte och expertområdet gjorde omfattande informationssökningar framför allt inom komparativ rätt.

I oktober deltog Riksdagsbiblioteket i mässan i anslutning till Juristdagarna.

Samhällskunskap

Finlands hundraåriga självständighet präglade arbetet inom expertområdet samhällskunskap 2017.

Förste informationsspecialisten sammanställde ett infopaket om riksdagen och självständigheten 1917 och det gav svar på många av de frågor kring Finlands historia som kom fram under jubileumsåret. De dramatiska vändningarna presenterades bland annat med hänvisningar till digitaliserade riksdagsprotokoll. Också de ledamöter som företrädde arbetarbefolkningen vid riksmötet 1917 väckte intresse och vi ordnade ett historieseminarium om deras senare öden.

Förste informationsspecialisten var med och planerade och genomförde utställningen Hälsningar från riksdagen som ingick i programmet kring jubileet Finland 100. Utställningen visade vykort och föremål med riksdagsmotiv och bidrog till att fira att Riksdagshuset återöppnades i början av hösten efter den omfattande renoveringen. Utställningen fördjupades av en föredragsserie som blev en publikframgång.

Webbutställningen *Republikens frontfigurer – berättelser kring Wäinö Aaltonens skulptursvit* behandlade samma konsthistoriska tema. Samtidigt arrangerade konststuderande från Helsingin kuvataidelukio konstutställningen *Erilainen tulevaisuus* både på nätet och i bibliotekets utställningslokal. De uppdaterade värdeorden i Aaltonens skulptursvit med konstnärliga grepp som rättesnöre för framtidens beslutsfattare.

Under året ordnade biblioteket för första gången kurser inom området samhällskunskap på finska arbetarinstitutet i Helsingfors. Kursen behandlade demokratifrågor och gick under namnet *Näin demokratia toimii – eduskunta, lainsäädäntö ja kansalaisvaikuttaminen*. På de öppna kurserna presenterades behandlingen av EU-frågor och Nordiska rådet. Finland var ordförandeland i Nordiska rådet 2017. Det ingick i informationsspecialisternas normala arbetsuppgifter att utföra omfattande informationssökningar för Statens revisionsverk.

8. Internationell verksamhet

Personal från biblioteket deltog i internationella möten och konferenser inom biblioteksområdet. I augusti deltog biblioteksdirektör Erika Bergström i ett möte och konferenser som arrangerades i Warszawa, Polen, av sektionen för parlamentsbiblioteken och utredningstjänsterna inom internationella biblioteksföreningen (IFLA). Hon höll ett föredrag om bibliotekets infopaket om lagstiftningsprojekt. Informationsspecialisten Tommi Peuhkurinen deltog i IFLA:s huvudkonferens i Wroclaw, Polen, och informatiker Eija Kajava i IFLA:s satellitkonferens i Paris, Frankrike, i oktober.

Förste informationsspecialisten Päivikki Karhula deltog i resor till Sverige, Norge och Nederländerna, som ordnades av den nationella projektgruppen för ett nytt bibliotekssystem.

Under året deltog personal i följande internationella möten och evenemang , som avsåg att stärka expertisen inom biblioteksområdet och utveckla det internationella nätverkandet.

Karhula	Nytt bibliotekssystem, jämförelseresor	23.3, 30.3 17–18.5	Sverige, Norge, Nederländerna
Karhula	Möte ordnat av yttrandefrihetskommittén FAIFE inom Internationella biblioteksföreningen IFLA	9–12.4	Stor-Britanien
Korkeila Erkkilä, Saarikivi	Personalmöte för de nordiska parlamentsbiblioteken	26–28.4	Norge
Hakala	ECPRD “Libraries, research and documentation services in Parliaments: experiences, trends and perspectives”	8–9.6.	Italien
Bergström	“Information as the Foundation for Social Solidarity the Role of Parliamentary Libraries and Research Services” för sektionen för parlamentsbiblioteken och utredningstjänsterna inom Internationella biblioteksföreningen (IFLA)	15–18.8	Polen
Peuhkurinen	IFLA:s årsmöte och seminarium ”Libraries. Solidarity. Society.”	19–25.8	Polen
Kajava	IFLA:s satellitkonferens “The 15th IFLA International Interlending and Document Supply Conference”	3–6.10	Frankrike
Bergström	Möte för överbibliotekarierna vid de nordiska parlamentsbiblioteken	31.10–1.11.	Norge
Korkeila	Studieresa till Riksdagsbiblioteket i Stockholm	7–10.11	Sverige

9 . Personal

I slutet av året hade biblioteket 36 anställda; en tjänst var tidsbegränsad. Sari Pajula gick i pension från direktörstjänsten, Anne Schwartz från sin tjänst som arkivamanuens och Kaisa Paavilainen från sin tjänst som informationsspecialist.

Erika Bergström, förste informationsspecialist inom juridisk kunskap, innehade direktörstjänsten tidsbegränsat. Förste informationsspecialisten inom samhällskunskap hade en annan tjänst inom kansliet och hans tjänst innehades under tiden av forskare Joni Krekola. Vesa Koskimaa utnämndes samtidigt av generalsekreteraren tidsbegränsat till forskartjänsten.

I slutet av året startade biblioteksstyrelsen processen för att rekrytera ny biblioteksdirektör. Tjänsten söktes av 41 personer. Den 30 november utnämnde kanslikommissionen Antti Virrankoski, chef för kundtjänsten och informationstjänsten, till biblioteksdirektör från och med den 1 januari 2018.

Under sommaren arbetade tre högskolepraktikanter tre månader med bestånden, på informationstjänsten och i arkivet. Alla tre arbetade också i kundtjänsten. På sensommaren utnämnde generalsekreteraren en av dem till en visstidstjänst fram till årets slut.

Precis som tidigare tog biblioteket emot flera praoelever.

Personalen hade en rekreationsdag den 9 juni. Vi deltog i en guidad promenad i Helsingfors från 1918 och besökte utställningen *Pro Finlandia – Finlands väg till självständighet* på Nationalarkivet.

Personalen besökte utställningen *Kuva. Sana. Vapaus* på Päivälehtis museum och lärcentret Harald Herlin i Otnäs.

Biblioteket hade sin utvecklingsdag i september. Under dagen behandlade vi projekt som ingår bibliotekets strategi och resultatmål och diskuterade nya metoder för att marknadsföra samlingarna. Dessutom fick vi coachning i medarbetarskap och metoder för att ge återkoppling.

Under året förbättrade personalen sin kompetens inom utbildning och utbildningsplanering och deltog i språk- och datakurser som ordnades av riksdagen. Andra kursteman var visualitet, video, dataskydd och rättsliga frågor inom information och kommunikation. Fotografen avklarade studier för yrkesexamen i audiovisuell kommunikation och blir utexaminerad i januari 2018.

Foto: Hanne Salonen, Heikki Rajala, Arja Bellinger
Redaktion och layout: Arja Bellinger

Bilaga 1. Förtroendeuppdrag, arbetsgrupper m.m.

Förtroendeuppdrag/arbetsgrupp m.m. i riksdagen	Person
Riksdagens projekt för öppna data, projektgrupp	Karhula (projektchef)
Riksdagens grupp för informationssamhället	Karhula
Arbetsgruppen för Riksdagsordlistan	Hakala (ordf.)
Eduskuntatutkimuksenkeskus, ledningsgruppen	Krekola (ers.)
Riksdagens fackavdelning Eduskunnan ammattiosasto EMO, styrelsen	Kurtti, Kämäri (ers.)
Riksdagens tjänstemannaförening Eduskunnan virkamiesyhdistys EVY, styrelsen	Turja
Eduskunnan virkamiesyhdistys, EVY, informatör	Peuhkurinen
Riksdagens arbetarskyddskommission	Turja
Riksdagsbibliotekets styrelse	Kajava, Rajala (ers.)
Ungdomsparlamentet, arbetsgruppen	Hakala (ordf.), Krekola

Förtroendeuppdrag/arbetsgrupp m.m. inom biblioteks- och arkivområdet i nationellt och internationellt samarbete	Person
Arkivföreningen, styrelsen	Suutari (t.o.m. 29.3.2017)
FAIFE-kommittén, Internationella biblioteksföreningen IFLA	Karhula
Kirjastokaista, redaktionen	Karhula
Finlands vetenskapliga bibliotekssamfund, styrelsen	Virrankoski
Finlands vetenskapliga bibliotekssamfund, arbetsgruppen Aineiston saatavuus	Virrankoski (ordf.)
Projektgruppen för ett nytt bibliotekssystem	Karhula
Nätverket för de vetenskapliga bibliotekens servicechefer	Virrankoski
Voyager-arbetsgruppen (Kumea)	Uurasjärvi
Yhteiskunnallinen arkistosäätiö, styrelsen	Krekola
Biblioteksnätverket för samhällskunskap	Korkeila
Yleinen suomalainen asiasanasto, uppdateringsgruppen	Peuhkurinen

Bilaga 2. Hederstecken och andra utmärkelser till personalen 2017

Hederstecken

Hederstecken förlänade riksdagen på förslag av talmannen:

Medalj av I klass med guldkors av Finlands Vita Ros orden informationsspecialist Aino Ollilainen
Medalj av I klass av Finlands Vita Ros orden informatikerassistent Minna-Maria Koskinen

Tjänsteutmärkelsetecken

Statens tjänsteutmärkelsetecken för 30 år i tjänst förlänade av republikens president:

Informatikerassistent Hannele Ruusulaakso

Schaumanmedaljer

Biblioteksstyrelsen överräckte Schaumanmedaljen i brons till följande anställda för 15 år i tjänst:

Förste informationsspecialist Kristiina Hakala
förste informationsspecialist Päivikki Karhula
förste informationsspecialist Timo Turja
arkivamanuens Anne Schwartz
informatikerassistent Raija Hietala

Dessutom förlänade biblioteksstyrelsen biblioteksdirektör Sari Pajula Schaumanmedaljen i silver den 10 maj som erkännande för hennes betydande och långvariga insatser för Riksdagsbiblioteket och biblioteksystemet i Finland.

Statligt pris

Förste informationsspecialisten Päivikki Karhula fick ta emot statens informationspris den 15 september 2017 för sitt arbete som medlem i projektet ”Tiellä sananvapauteen”.

Mottagare av Schaumanmedaljen:

Ovan, från vänster: Raija Hietala, Anne Schwartz, Kristiina Hakala, Timo Turja, Päivikki Karhula.

Till höger Sari Pajula

Bilaga 3. Publikationer 2017

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2016. Helsinki 2017, 35 s.

Eduskunnan kirjaston palvelustrategia 2017–2020. Helsinki, 2017.

Ekholm, Kai & Karhula, Päivikki, Sananvapauden rajoja määritetään jatkuvasti. Teoksessa Tiellä sananvapauteen 1917–2017. Toimittaneet Kai Ekholm, Maara Kinnermä. Helsinki, Into kustannus, 2017, s. 10–19.

Koskimaa, Vesa, Onko valta siirtynyt puolueissa kenttäväeltä eliiteille. Teoksessa Poliittinen valta Suomessa. Toimittaneet Mari K. Niemi, Tapio Raunio, Ilkka Ruostetsaari. Tampere 2017, s. 111–138.

Krekola, Joni, Työväen edustajien vuoristorata. Ydin: rauhanpoliittinen aikakauslehti (2017):4, s. 38–41.

Luettelo kirjastoon vuonna 2017 tulevista aikakaus- ja sanomalehdistä = Förteckning över bibliotekets tidskrifter och tidningar år 2017. Helsinki, 2017. 15 s.

Parlamenttikirjasto – eduskunnan kirjaston blogi (perustettu 24.7.2007)

Riksdagsbibliotekets berättelse för 2016. Helsingfors 2017, 34 s.

Selma kokoelmatietokannan uutuudet RSS-syötteinä aiheittain

Selma kokoelmatietokannan uutuudet RSS-syötteinä kahden viikon ajalta

Suosittelemme: tietokirjoja. Vastaava toimittaja: Päivi Erkkilä. Tiedot valikoiduista julkaisuista ja artikkeleista eduskunnan kirjaston intranetissä.

Virrankoski, Antti, Eduskunnan kirjaston käyttäjäkysely 2017: yhteenveto vastauksista. Helsinki, 2017. 10 s.

Virrankoski, Antti, Kolme erityistä seikkaa, joista kirjastoammattilaisen on syytä Eduskunnan kirjastosta tietämän. Signum (2017):2, s. 32–34.

Yksi kamari - kaksi sukupuolta: Suomen eduskunnan ensimmäiset naiset. Toimittaneet Pirjo Markkola, Alexandra Ramsay. Helsinki: Eduskunnan kirjasto, 2017. Verkkokirja. Vuonna 1997 julkaistu teos julkaistiin verkkokirjana 2017.